

Myrsynking i kystområder

– sammendrag av tidligere publisert
artikkel i *Jord og Myr* nr. 4 1983

Av professor Asbjørn Sorteberg

Jordbrukeren har i lang tid vært klar over at ei myr synker sammen etter grøfting og oppdyrking. Mange har også vært klar over at synkingen kan vedvare i lang tid. En og annen har nok også etter hvert fått erfare at håndredskaper eller plog og harv har støtt på stein eller fjell i undergrunnen og at problemer med å få ut vatnet har meldt seg.

For å få bedre kjennskap til myrsynkingens størrelse, som omfatter både setninger av torvmassen og nedbryting av denne, ble en undersøkelse under Rådet for jordbruksforsøk satt i gang i årene 1952-54. Nærmere 60 felter ble da lagt ut i kyststrøkene fra Sørlandet til Trøndelag, de aller fleste beliggende på fjell eller steingrunn. Det var Landbruksdepartementet som tok initiativet til denne undersøkelse, som uten sammenligning er den mest omfattende på dette område hos oss. Landbruksdepartementet har også utredet alle utgifter fram til 1970-årene.

Stort sett er feltene kontrollert hvert femte år fram til 1982. Ved starten og under kontrollene er feltet blitt høgdnivellert i innmålte punkter i et antall av ca. 40 til 150 pr. felt, alt etter feltets størrelse. Torvlagets mektighet er målt i ca. tredjeparten av punktene, der også torvprøver er tatt fra det øverste 20 cm sjikt og ytterligere av en torvsøyle ned til 2 m. Prøvetaking med grant bor til så stor dybde bød på store vanskeligheter og er derfor blitt usikker. I prøvene er tørrstoffmengde pr. volumenhet og askeprosenten i tørrstoffet bestemt.

Mange felter gikk ut etter kort tid. Bare ca. 15 felter har vært med over lenger tid og 12 felter ved siste kontroll. Variasjonene har vært store. For de øverste 20 cm har volumvekta for hele perioden økt med 12-110 pst. og askeprosenten med det 2-4-dobbelte. I hovedtrekk har synkingen i relasjon til myrdybden vært:

Myrddybde	1,5-2,5 m	2,5-3,5, m	3,5-4,5 m
Mid. pr. år de første 10 år	1,3-3,6 cm	3,6-6,0 cm	6,0-8,0 cm
Mid. pr. år i 24-30 år	1,0-2,0 cm	2,0-2,5 cm	2,5-3,6 cm

For ett felt var synkingen knapt 0,5 cm større pr. år når omløpet hadde 30 pst. åker mot der enga bare ble snudd for fornying.